

ผู้ป่วยรายที่สองเป็นเด็กชาย อายุ 1 เดือน 13 วัน อยู่บ้านเลขที่ 24 หมู่ 5 บ้านหนองน้ำส้ม ตำบลหนองโรง อำเภอนองแคว จังหวัดสระบุรี เริ่มป่วยวันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2547 ด้วยอาการไอ หอบ มีไข้ เข้ารับการรักษาที่สถานีนานามัยหนองโรง อาการดีขึ้น วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2547 เดินทางพร้อมครอบครัวมาเยี่ยมญาติที่บ้านโพธิ์เจริญ ตำบลบ้านเล่า อำเภอมือง จังหวัดชัยภูมิ วันรุ่งขึ้นเข้ารับการรักษากลับที่โรงพยาบาลชัยภูมิ ด้วยอาการคล้ายหัด ไอเป็นชุด หายใจเสียงดังสูงหลังอาการไอ หายใจติดขัด แพทย์รับไว้เป็นผู้ป่วยใน ตรวจเลือดพบ WBC 32800 Cell/mm³ Lymphocyte 75 % และ Neutrophil 20 % แพทย์วินิจฉัยสงสัย Pertussis และ Pneumonia

จากการสอบสวนโรค พบว่า ผู้ป่วยไม่ได้รับวัคซีน DTP₁ และไม่พบผู้ป่วยรายอื่นในชุมชน ทีม SRRT ได้ให้ยา Erythromycin Syrup แก่ผู้สัมผัสใกล้ชิดและให้วัคซีนป้องกันโรคไอกรนแก่เด็กอายุ 0 – 5 ปี ทุกคนในหมู่บ้าน พร้อมทั้งได้ประสานและแจ้งข่าวไปยังสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี เพื่อทราบและค้นหาผู้ป่วยรายอื่นในชุมชน

อัตราป่วยด้วยโรคไอกรนในรอบ 12 ปีที่ผ่านมา มีแนวโน้มลดลงอย่างชัดเจนจาก 0.68 ต่อประชากรแสนคน ในปี พ.ศ. 2536 เหลือเพียง 0.02 ต่อประชากรแสนคน ในปัจจุบัน ทั้งนี้ส่วนหนึ่งอาจจะเป็นผลมาจากอัตราความครอบคลุมของการได้รับวัคซีน DTP ในเด็กอายุต่ำกว่า 1 ปี ที่เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 12.3 ในปี พ.ศ. 2523 เป็นร้อยละ 97.8 ในปี พ.ศ. 2546

เรียบเรียงโดย สุชาดา จันทสิริยากร และอุบลรัตน์ นพพนธ์จิรกุล
กลุ่มเฝ้าระวังสอบสวนทางระบาดวิทยา สำนักระบาดวิทยา

การบาดเจ็บรุนแรงจากการถูกเพลิงไหม้ หรือ สะเก็ดดอกไม้ไฟ หรือ พลุ

ระบบเฝ้าระวังการบาดเจ็บระดับชาติ ปี พ.ศ. 2546

National Injury Surveillance, Thailand 2003 : Fireworks – Related Severe Injuries

ความเป็นมาและแนวโน้ม

สำนักกระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค ได้ติดตามแนวโน้มการบาดเจ็บรุนแรงจากการถูกเพลิงไหม้ หรือ สะเก็ดดอกไม้ไฟ หรือ พลุ รายงานจาก 14 โรงพยาบาลเครือข่ายเฝ้าระวังการบาดเจ็บระดับชาติ ปี พ.ศ. 2541 – 2546 ซึ่งเป็นโรงพยาบาลประจำจังหวัดและกระจายอยู่ทุกภาคของประเทศ ประเมินการบาดเจ็บรุนแรง (รับไว้สังเกตอาการ/รับไว้รักษาในโรงพยาบาล หรือ ตาย) จากการถูกเพลิงไหม้ หรือ สะเก็ดดอกไม้ไฟ หรือ พลุ ทั่วประเทศไทยปีละ 400 – 600 คน

ผลการวิเคราะห์

(ประมาณการจาก 27 โรงพยาบาลเครือข่ายเฝ้าระวังการบาดเจ็บระดับชาติ ประเทศไทย)

สำหรับ ปี พ.ศ. 2546 มีผู้บาดเจ็บรุนแรงจากการถูกเพลิงไหม้ หรือ สะเก็ดดอกไม้ไฟ หรือ พลุ 436 คน ร้อยละ 94.8 เป็นเพศชาย ผู้บาดเจ็บมีตั้งแต่อายุ 1 – 90 ปี ในจำนวนนี้ เป็นเด็กอายุ 10 ปี และ 12 ปี มากที่สุด มีสัดส่วนเท่ากันคือ ร้อยละ 7 ของทุกกลุ่มอายุ (มัธยฐาน 10 ปี) และร้อยละ 36.8 ของผู้บาดเจ็บทั้งหมดเป็นเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี

เดือนตุลาคม มีผู้บาดเจ็บสูงที่สุด ร้อยละ 33.5 รองลงมา คือ เดือนพฤศจิกายน ร้อยละ 17.4 และ เดือนพฤษภาคม ร้อยละ 9.8 ของผู้บาดเจ็บจากการถูกเพลิงไหม้ หรือ สะเก็ดระเบิดของดอกไม้ไฟ หรือ พลุ ทั้งหมดในปี พ.ศ. 2546 นอกจากนี้ยังพบว่า ร้อยละ 17.4 ของผู้บาดเจ็บดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จังหวัดสุรินทร์ มีผู้บาดเจ็บจากการถูกเพลิงไหม้ หรือ สะเก็ดดอกไม้ไฟ หรือ พลุ และมีการดื่มสุราสูงสุด คือ ร้อยละ 45.5 รองลงมา คือ อุบลราชธานี ร้อยละ 18.2 และ ลำปาง ร้อยละ 17.3

“วันลอยกระทง” (วันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2546) เป็นวันที่มีจำนวนผู้บาดเจ็บ จากการถูกเพลิงไหม้ หรือ สะเก็ดดอกไม้ไฟ หรือ พลุ สูงที่สุดในปี พ.ศ. 2546 ร้อยละ 8.3 (36 คน) เมื่อเทียบสัดส่วนของแต่ละวัน ทั้งหมดเป็นเพศชาย และ ร้อยละ 30.8 ของผู้บาดเจ็บในวันลอยกระทง ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ในขณะที่สัดส่วนโดยรวมของผู้บาดเจ็บจากการถูกเพลิงไหม้ หรือ สะเก็ดดอกไม้ไฟ หรือ พลุ ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทั้งปี ร้อยละ 17.3

วันที่มีผู้บาดเจ็บสูงเป็นลำดับ 2 คือ “วันออกพรรษา” (วันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2546) และ วันขึ้นปีใหม่ ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากัน คือ ร้อยละ 5.5 ของผู้บาดเจ็บจากการถูกปลิว หรือ สะเก็ดดอกไม้ไฟ หรือ พลุ ทั้งหมด

อวัยวะที่ได้รับบาดเจ็บ

ผู้บาดเจ็บรุนแรงจากการถูกปลิว หรือ สะเก็ดดอกไม้ไฟ หรือ พลุ ได้รับบาดเจ็บที่ **มือ และ ข้อมือมากที่สุด ร้อยละ 36.1** (ICD-10, S60-S69 : injuries to the wrist and hand) ในจำนวนนี้มีกระดูกนิ้วมือแตก หรือหัก ร้อยละ 39.3 และที่สำคัญ พบว่า แพทย์ต้องตัดนิ้วมือทิ้งไป (S68 : traumatic amputation of wrist and hand) จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 16.1 ของกลุ่มที่บาดเจ็บที่มือ และ ข้อมือ

รองลงมา คือ บาดเจ็บที่**ศีรษะ และ ใบหน้า ร้อยละ 23.2** (S01 and S05) ในจำนวนนี้ส่วนใหญ่มีการบาดเจ็บที่ตาและรอบ ๆ ดวงตา และ ร้อยละ 61.1 ของผู้บาดเจ็บกลุ่มนี้ พบว่า มีการบาดเจ็บที่เยื่อตา/ตาดำ (S050 : injury of conjunctiva and corneal abrasion without mention of foreign body, S051 : contusion of eyeball and orbital tissue)

และ ร้อยละ 27.7 มีแผลไหม้ตามส่วนต่างๆ ของร่างกาย จากความร้อนของปลิวไฟ และสะเก็ดดอกไม้ไฟ หรือ พลุ

สรุป

1. มีผู้บาดเจ็บรุนแรงจากการถูกปลิว หรือสะเก็ดระเบิดของดอกไม้ไฟ หรือ พลุ ปีละกว่า 400 คน
2. ร้อยละ 17 ของผู้บาดเจ็บมีการฉีกขาดและสัดส่วนสูงขึ้นเป็น ร้อยละ 31 ใน วัน “ลอยกระทง”
3. ร้อยละ 37 ของผู้บาดเจ็บเป็นเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี

ข้อเสนอแนะ

1. สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี^{1, 2, 3}
 - ◆ เด็กต้องได้รับการสอนและจำไว้เสมอว่า ดอกไม้ไฟ หรือ พลุ ไม่ใช่ของเล่นและเป็นอันตรายสำหรับเด็ก
 - ◆ ห้าม.....เด็กจุดดอกไม้ไฟ หรือ พลุเองเด็ดขาด
 - ◆ ไม่ควรให้เด็กอยู่ใกล้บริเวณที่มีการจุดดอกไม้ไฟ หรือ พลุ
2. สำหรับผู้ใหญ่^{3, 4, 5}
 - ◆ จุดดอกไม้ไฟ หรือ พลุ อย่างถูกวิธีตามข้อแนะนำอย่างเคร่งครัด
 - ◆ เล่นในที่โล่ง ราบ ห่างไกล จากบ้านเรือน ใบไม้แห้ง และ วัตถุไวไฟ
 - ◆ ตรวจสอบให้มั่นใจว่า ... คนอื่นอยู่ห่างจากดอกไม้ไฟหรือพลุ เพียงพอ
 - ◆ “ห้าม” พยายามจุดดอกไม้ไฟหรือพลุที่ ... จุดแล้วไม่ติด หรือ ไม่ระเบิด อย่างเด็ดขาด ควรเตรียมถังน้ำไว้ 1 ถัง ใกล้ตัวเสมอเวลาเล่น เพื่อ..... ใช้ดับเพลิง หรือดอกไม้ไฟหรือพลุ ที่จุดแล้วไม่ระเบิด
 - ◆ อย่า ... ทดลอง หรือ ทำ ดอกไม้ไฟหรือพลุเอง

เอกสารอ้างอิง

1. ศิริวรรณ สันติเจียรกุล และชไมพันธุ์ สันติกาญจน์. รายงานประมาณการสถานการณ์การบาดเจ็บและตายจากการเล่นพลุ และ ดอกไม้ไฟ ประเทศไทย พ.ศ. 2543. รายงานการเฝ้าระวังการบาดเจ็บระดับจังหวัด ปี 2543 และ การบาดเจ็บ 19 สาเหตุ.
2. บวรวรรณ ดิเรกโชค และชไมพันธุ์ สันติกาญจน์. สถานการณ์การบาดเจ็บจากถูกปลิว หรือ สะเก็ดดอกไม้ไฟ หรือ พลุ ใน ผู้บาดเจ็บรุนแรง. รายงานการเฝ้าระวังการบาดเจ็บระดับชาติ ปี 2544.
3. ชไมพันธุ์ สันติกาญจน์. 6 บัญญัติความปลอดภัยในการจุด...ดอกไม้ไฟและพลุ ปี 2545.
4. US Consumer Product Safety Commission. Fireworks Safety Tips 2004 . Available from: <http://www.cpsc.gov>
5. The National Council on Fireworks Safety. Tips for public fireworks displays and tips on choosing safe fireworks. 2004 . Available from: <http://www.fireworkssafety.com>

วิเคราะห์ โดย ศิริวรรณ สันติเจียรกุล
สำนักกระบวนวิชา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
15 พฤศจิกายน 2547

วิสัยทัศน์

กรมควบคุมโรค

“เป็นผู้นำด้านวิชาการและเทคโนโลยีการป้องกันและควบคุมโรคในประเทศและระดับนานาชาติ”

สำหรับกระบวนวิชา

“ศูนย์ผู้เชี่ยวชาญระดับสากล ในด้านมาตรฐานงานระบาดวิทยา ประสานความร่วมมือกับเครือข่ายภายในและนานาชาติ สร้างองค์ความรู้และภูมิปัญญาป้องกันโรคภัย และส่งเสริมสุขภาพของประชาชน”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้หน่วยงานเจ้าของข้อมูลรายงานเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาได้ตรวจสอบและแก้ไขให้ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. เพื่อวิเคราะห์และรายงานสถานการณ์โรคที่เป็นปัจจุบัน ทั้งในและต่างประเทศ

3. เพื่อเป็นสื่อกลางในการนำเสนอผลการสอบสวนโรค หรืองานศึกษาวิจัยที่สำคัญและเป็นปัจจุบัน

4. เพื่อเผยแพร่ความรู้ ตลอดจนแนวทางการดำเนินงานทางระบาดวิทยาและสาธารณสุข

คณะที่ปรึกษา	
นายแพทย์สุชาติ เจตนเสน	นายแพทย์ประยูร กุณาศล
นายแพทย์อรรถ จายนียโยธิน	นายแพทย์ประเสริฐ ทองเจริญ
นายสัตวแพทย์ประวิทย์ ชุมเกษียร	นายองอาจ เจริญสุข
หัวหน้ากองบรรณาธิการ	
นายแพทย์คำนวณ อึ้งชูศักดิ์	
ผู้ช่วยหัวหน้ากองบรรณาธิการ	
ว่าที่ ร.ต. ศิริชัย วงศ์วัฒนไพบูลย์ นางพงษ์ศิริ วัฒนาศูรภิตต์ นางสิริลักษณ์ รังษีวงศ์ นายสุเทพ อุตยฉาย	
กองบรรณาธิการวิชาการ	
นายแพทย์สมศักดิ์ วัฒนศรี แพทย์หญิงสุลพร จิระพงษา แพทย์หญิงรุ่งนภา ประสานทอง นายแพทย์ธนรักษ์ ผลิพัฒน์ นายแพทย์เจดวตร นามวาท นางอุบลรัตน์ นฤพนธ์จิรกุล แพทย์หญิงวรรณนา หาญเขาวรรกุล นางฉลรัตน์ ผาตินานวัน ดร.อัญชลี ศิริพิทยาคุณกิจ นางแสงโฉม เกิดคล้าย นางสาวสุชาดา จันทสิริยากร	
กองบรรณาธิการดำเนินงาน	
ฝ่ายข้อมูล นางลัดดา ลิขิตยัวงรา นางสาวตี๋ ดวงษ์ สัตวแพทย์หญิงเสาวพักตร์ อินจ้อย นายสมเจตน์ ตั้งเจริญศิลป์ นางสาวกนกทิพย์ ทิพย์รัตน์ นางอนงค์ แสงจันทร์ทิพย์ นายประเวศน์ แยมขึ้น	
ฝ่ายจัดการ นางสาววรรณศิริ พรหมโชติชัย นางนงลักษณ์ อยู่ดี นางสาวสุรินทร์ เรืองรอด นางพูนทรัพย์ เปี่ยมณี นางสาวสมหมาย ยิ้มชลธิ์ นางสาวกฤตติกาณต์ มาท่อม นางสาวภัทรา กาดีไลน	
ฝ่ายศิลป์ นายถมยา พุกกานานนท์ นายประมวล ทุมพงษ์	

WESR

ปีที่ ๓๕ : ฉบับที่ ๔๖ : ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ Volume 35 : No.46 : November 19, 2004

กำหนดออก : เป็นรายสัปดาห์ / จำนวนพิมพ์ 3,800 ฉบับ

สำนักงาน

จัดพิมพ์โดย : ศูนย์ข้อมูลทางระบาดวิทยา สำนักกระบาดวิทยา
ที่ สธ. 0419/ พิเศษ

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตเลขที่ 73/2537
ไปรษณีย์นนทบุรี

[illegible]